

YAPI ve KREDİ
BANKASI
Kültür ve Sanat
Hizmetlerinden:

76. Sergi

Ord. Prof. Dr. A. Süheyl Ünver'in yetiştirdiği

TÜRK SÜSLEMESİNİ YAŞATAN ELLER

17 Şubat - Çarşamba
13 Mart - Cumartesi
1971

Bu sergi, atalarımızdan miras kalan, geçmiş yüzyılların sanat ürünlerini araştırıp-inceleyerek, onlardan günümüzün sanat anlayışına ve zevklerine katkıda bulunabileceğine inananların sergisidir. Bundan 20-25 yıl öncesine gelinceye kadar yurdumuzda «**Türk Motifi**» deyimi, çok dar ve sınırlı bir sanat çevresinde söz konusuydu. Bugün yurt içinde ve dışında çeşitli mâmul eşyaların süslenmesinde, ufak-büyük birçok moda yaratıcısının çalışmalarında «**Türk Süsleme Motifleri**»nden yararlanma yoluna gidilmesi sevindirici bir haldir.

Toplumumuzun uygarlık alanında yüzyıllar boyunca başarılı bir şekilde yürütmüş olduğu çeşitli faaliyet dallarından biri olan **Süs-**

leme Sanatımız, aynı alanda sanat ürünleri veren diğer milletlerinkinden başka, bize mahsus bir zevk ve estetik görüşe sahiptir. Ne yazık ki, sonraları **Türk Süslemesi**'nde çeşitli sebeplerden ötürü bir gerileme meydana gelmiş, kişiliğini yitirmiştir. Bunun nedenini tanınmış Fransız Tarihçisi Prof. Albert Gabriel, memleketimiz hakkında yazdığı bir kitapta, XVIII. yüzyılda Türk Sanatlarını anlatırken şöyle açıklıyor :

«...Mimârî ve Süsleme Sanatları Klâsik sanatın asîl sadeliğinden uzaklaşıp, seviyesiz batılı sanatçıların memlekete getirdikleri alela-caip şekilleri fazla müsamaha ile benimsemektedirler. Atalardan kalma sağlam gelenekler günün

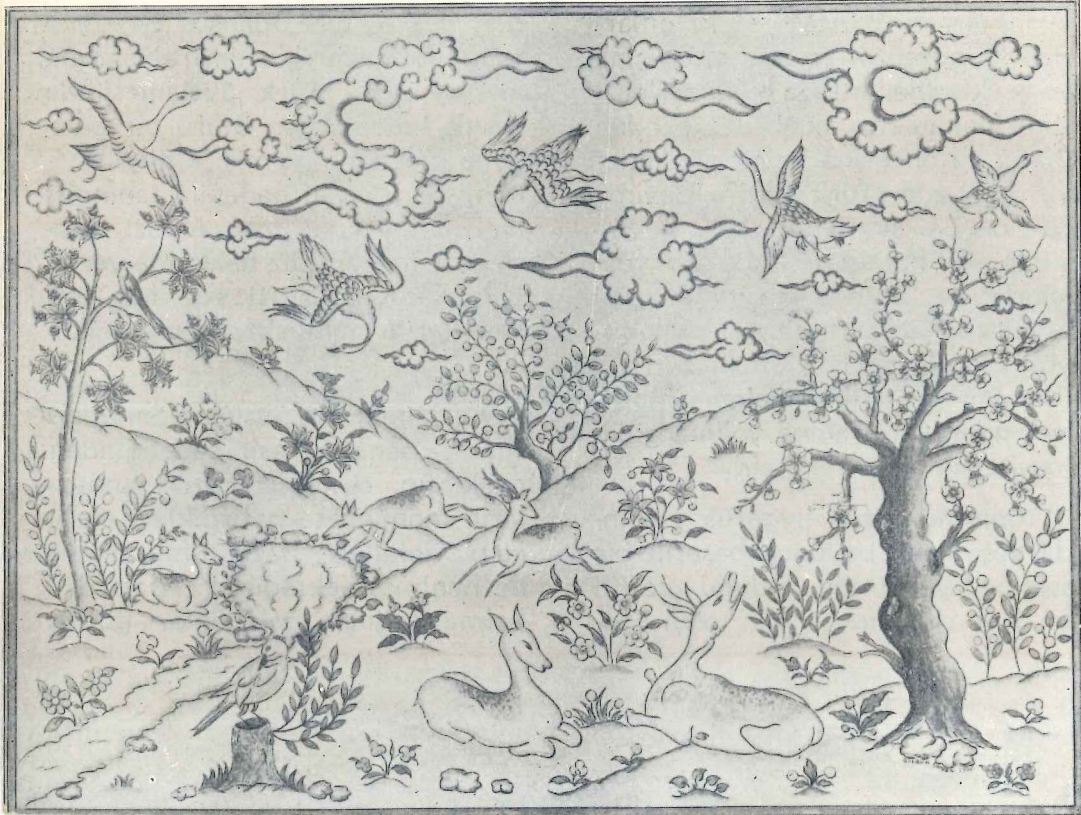
TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No KB.5368

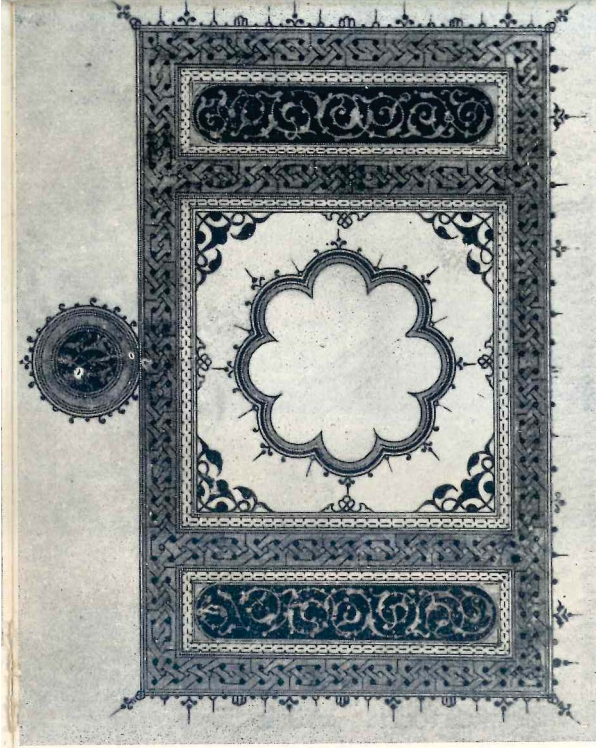

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No KB.5368

modası uğruna unutulmaktadır...»

İçinde Yaşadığımız yüzyılın başlarında Sanayii Nefise Mektebi (Güzel Sanatlar Akademisi) içinde ve dışında durumu kurtarmak için gösterilen bazı kişisel çabaları takdirle anmak doğru olur. Zira onlar, bugün Türk Süsleme Motiflerinden, zamanımızın zevklerine uydurarak yararlanmak hevesinde olan genç kuşağın ustalarını yetiştirdiler. Bu ustalardan biri de, bu sergiyi açan insanların ellerine ilk fırçayı veren, onlara sanat yo-

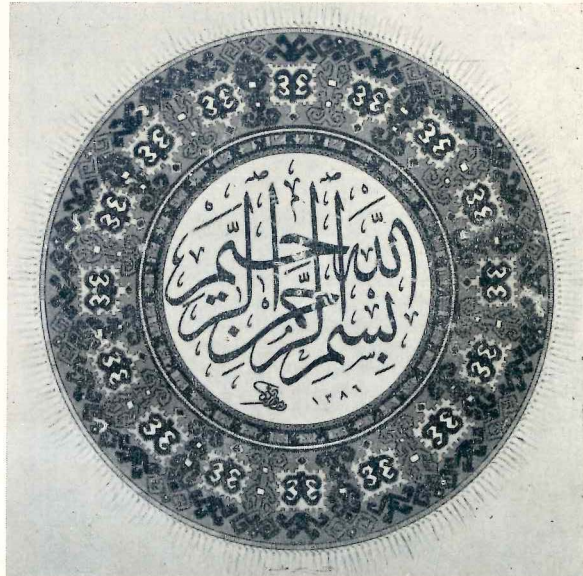

süre Güzel Sanatlar Akademisinin «Türk Minyatürü ve Süslemesi» kolunun resmî öğretim üyesi olarak etrafında topladığı gençlere bu sanat dalının zevkini aşılamağa başlamış, özelliklerini tanıtmış, çalışma tekniğini öğretmiş ve bugün toplumumuzda kendileri ile öğündüğümüz birer sanatçı hüviyeti ile yerlerini almalarına yardımcı olmuştur. Akademideki görevinden ayrıldıktan sonra bu kültür ve sanat savaşımızın bugüne dek, tek başına mücadelesini sürdürdüğünü görmekteyiz. Çok yönlü olan üstadımız, kendi asıl görevi dışında olan bu çalışmaları süresince Türk min-

lunda hedeflerine varmak için, gerekli sanat heyecanını tattırmayı başaran Sayın **Ord. Prof. Dr. A. Süheyl Ünver**'dir.

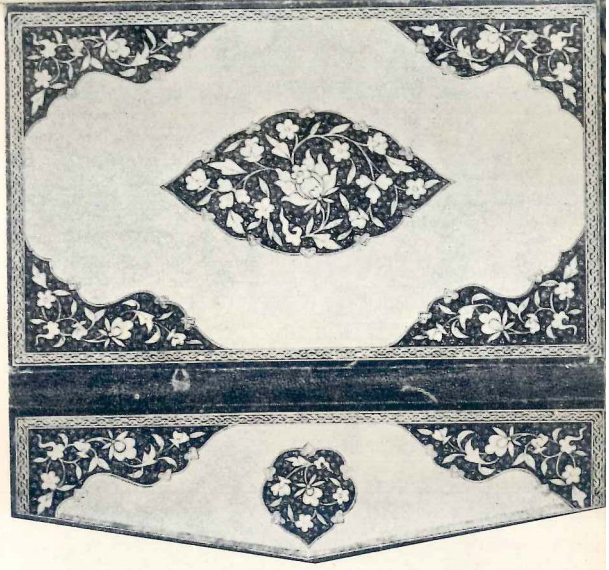
Kendi kişiliğinde, bir ilim adamı, bir sanatçı ve bir hocanın özellik ve yeteneklerini birleştirmiş bulunan Prof. Ünver, «**Türk Süsleme Sanatları**»nın bugünkü ümit verici seviyesine erişmesinde emeği geçmiş tek insan değilse de, muhakkak ki, bunların en başta gelenidir. Uzun yıllar önce, bir

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No K.B.5368

yatürü ve Süslemesinin en ince özelliklerini, daha doğrusu «Türk Zevki»ni tarihin karanlıklarından gün ışığına çıkarabilmek amacı ile yurdun her köşesini dolaşmış, kütüphane, müze ve arşivlerimizde incelemeler yapmış, Süsleme Sanatlarımız için birer belge niteliği taşıyan, sayıları onbinlerle ölçülebilen notlar ve örnekler toplamıştır.

Bu çalışmaların sonucunda kültür hazinemize pek çok makale ve kitap kazandırmıştır. Örneğin, Baba Nakkaş, Kara Memi, Nigarî, Ali Üsküdarî, Hezergradlızâde Ahmed Ataullah, Ressam Levnî onun değerli incelemelerinin ürünleridir. Kendi sağladığı imkânlarla öğrencilerini haftanın birkaç günü bir araya getirip, her biri ile ayrı ayrı ilgilenerek, kültür ve sanat ideal-

lerini bu gençlerin aracılığı ile gelecek kuşaklara iletebilme çabasını tek başına sürdürmektedir. «Türk Süslemesini Yaşatan Eller Sergisi»nin bu çabanın başarı derecesi hakkında bir fikir verebilecek nitelikte olduğunu zannediyoruz. Bu sonuç, aynı zamanda kendi tarihine, atalarımızın bütün olumlu taraflarına sırt çevirmeyi marifet sayan sakat zihniyete karşı, tek bir insanın zaferidir. Eğer o, istenilen seviyeye yeter derecede ulaşmamış bulunuyorsa, onun inandığı yolda tek başına yürümek zorunda olan bir insanın eseri olduğu unutulmalıdır.

Sayın Süheyl Ünverin, sanat çocuklarına takip etmelerini tavsiye ettiği yol, kendi yoludur. Yani, eski eserlerimizle

kütüphane, müze ve arşivlerimizden geçen yoldur. Bu bakımdan bu sergi, bir dokümanter eserler sergisi olduğu kadar, yeni örnekler verme çabasında olan bir sergi niteliğini de taşımaktadır. Burada, geçmiş yüzyıllardan günümüze ka-

dar kalabilen Süsleme Sanatımızın çeşitli örnekleri ile bunlardan yararlanılarak meydana getirilen eserler sergileniyor. Bundan dolayı Süsleme Sanatımız bu olmalıdır, eskileri tekrarlamakla istenilen amaca ulaşılmıştır, gibi bir kaniya varılmaması gerekir. «Süsleme Sanatımızı Yaşatan Eller», gelecekte gerçekleşecek olan sanat rönesansımızda eski eserlerimizden geniş ölçüde esinleneceğimize inanmaktadırlar. Eski süslemelerimiz, geleceğin genç Türk Sanatçılarına, amaçlarına varmak için takip edecekleri yolu aydınlatacak fikir ışıkları olacaktır. Bu sebepten ötürü, eski süsleme örneklerimizin daha fazla kaybolmalarını önlemek için, onları büyük bir titizlikle korumak ve toplamak zorundayız. «Süsleme Sanatımızı Yaşatan Eller» sergilerini böyle bir fikir ile hazırladılar.

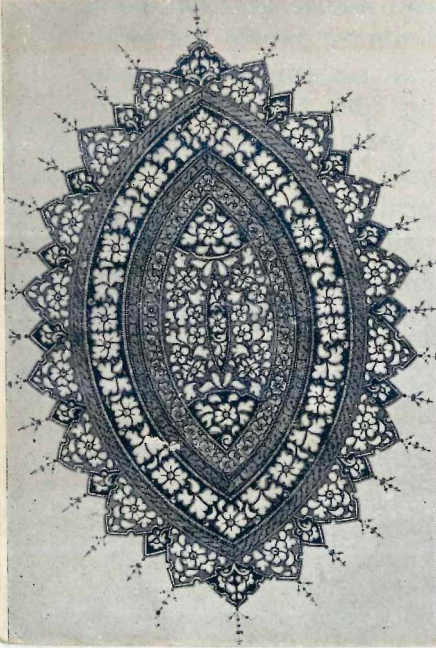

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No KB.5368

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No KB-5368

Bu yolda devamlı ve başarılı çalışmalar, aynı zamanda pek çok gencimize zevkli ve şerefli olduğu kadar iyi bir geçim imkânı sağlayacak, yepyeni iş sahaları açacaktır. Zira tarihî eserlerimizin doğru, bilgili ve zevkli şekilde restore edilmesi, bu sahada yetişmiş çok sayıda gerçek sanatçıya ihtiyaç göstermektedir.

Bugün toplum olarak bunun sıkıntısını duymaktayız. Memleket içinde ve dışında yeniden ilgi çekmeye başlayan **çiniciliğimiz, halıcılığımız, kumaş**

desenlerimiz, taş ve tahta oymacılığımız, iç ve dış dekorasyon işçiliğimiz «Türk Zevki»nin kişiliğine yeniden kavuşması için genç kuşağın inançlı, bilgili ve zevkli gayretine muhtaçtır.

«Türk Süslemesini Yaşatan Eller» bu çabaları ile kendi çevrelerinde ya da başka çevrelerde aynı düşünce ve heyecanı paylaşan sanat haveslilerinin sayısını arttıracak kadar etkili olduklarını gördükleri gün şimdikinden daha mutlu olacaklardır.

Bize bu sergiyi hazırlama fırsatını verdiklerinden dolayı Yapı ve Kredi Bankası yetkililerine teşekkür ederiz.

«Türk Süslemesini
Yaşatan Eller»
Adına

RAUF TUNCA Y

